

Анна КОНДРАТЬЄВА

курсант ННППФПНП

Анастасія ДАНИЛЬЧЕНКО

курсант ННППФПНП

Володимир ОЛЕКСЕНКО

підполковник поліції, старший
викладач кафедри

оперативно-розшукової діяльності
Дніпровського державного
університету внутрішніх справ

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Оперативно-розшукова діяльність – це система гласних і негласних пошукових та контррозвідувальних заходів, що здійснюються із застосуванням оперативних та оперативно-технічних засобів. [1].

Правове регулювання оперативно-розшукової діяльності в умовах воєнного стану має певні особливості. Відповідно до законодавства, у період дії воєнного стану допускається тимчасове, обумовлене загрозами, обмеження конституційних прав і свобод громадян в інтересах національної безпеки та оборони. Наразі такі обмеження мають відповідати міжнародно-правовим нормам і не можуть бути свавільними та необґрунтованими.

Оперативно-розшукові заходи в умовах воєнного стану відрізняються від звичайної практики у зв'язку зі специфічними обставинами. Вони передбачають посилення заходів безпеки та конфіденційності, а також збільшення взаємодії з військовими та іншими правоохоронними органами.

Зокрема, можуть вводитися додаткові вимоги щодо захисту державної таємниці при проведенні оперативно-розшукових заходів, залучення військовослужбовців та працівників інших відомств до їх реалізації. Також розширюються підстави для отримання судових дозволів на обмеження окремих конституційних прав, зокрема на недоторканність житла чи таємницю листування. Проте такі обмеження мають бути виключно тимчасовими та обґрунтованими необхідністю забезпечення оборони та безпеки в умовах воєнного стану.

Однак необхідно враховувати, що обмеження конституційних права громадян в оперативно-розшуковій діяльності, здійснюються з дотриманням найдемократичнішої з відомих сьогодні у світі процедури – розглядання питання про їх допустимість у кожному конкретному випадку судом. І якщо суд, даючи дозвіл, свідомо не був уведений в оману, то дотримання гарантій охорони прав і свобод людини, передбачених законом, забезпечується максимально повною мірою.

В умовах воєнного стану можлива спрощена процедура отримання судових рішень для оперативного реагування правоохоронних органів на потенційні загрози національній безпеці. Проте таке спрощення не повинне призводити до необґрунтованого обмеження конституційних прав і свобод громадян. Розгляд клопотань оперативних підрозділів має здійснюватися з урахуванням принципу пропорційності та необхідності зваженої і неупередженої оцінки потенційних наслідків запланованих заходів для реалізації конституційних прав конкретної особи. Навіть за умов воєнного стану оперативні підрозділи зобов'язані діяти виключно у межах наданих їм законом повноважень, а будь-які можливі законодавчо дозволені обмеження прав громадян мають застосовуватися лише у необхідних та вмотивованих межах.

Отже, підсумовуючи викладене, необхідно зазначити, що оперативно-розшукова діяльність в умовах воєнного стану має певні особливості, пов'язані з необхідністю посилення заходів безпеки та взаємодії правоохоронних органів з військовими. Допускаються тимчасові обґрунтовані обмеження деяких прав громадян, але зі збереженням судового контролю. Пріоритет має надаватися безпеці та обороні держави, однак будь-які обмеження прав людини повинні бути пропорційними та відповідати міжнародно-правовим нормам. Навіть в умовах воєнного стану оперативні підрозділи зобов'язані не виходити за межі своїх повноважень і дотримуватися принципу верховенства права.

Список використаних джерел

1. Про оперативно-розшукову діяльність: Закон України від 18 лютого 1992 р. № 2135-XII / Верховна Рада України. URL : <http://zakon.rada.gov.ua/> (дата звернення: 26.04.2024).